

Effekterna av den globala finansiella och ekonomiska krisen på utvecklingsländerna

Europaparlamentets resolution av den 8 oktober 2009 om effekterna av den globala finansiella och ekonomiska krisen på utvecklingsländerna och utvecklingsarbetet

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av G20-toppmötet i London den 2 april 2009 och dess förklaring om en global plan för återhämtning och reform,
- med beaktande av FN:s millenniedeklaration av den 8 september 2000, i vilken världssamfundet gemensamt fastställde kriterier, bland annat för att utrota fattigdom och svält, i de s.k. millennieutvecklingsmålen,
- med beaktande av rapporten från Världsbanken och Internationella valutafonden med titeln ”Global Monitoring Report 2009: A Development Emergency” som offentliggjordes i april 2009,
- med beaktande av Världsbankens rapport med titeln ”Global Development Finance: Charting a Global Recovery 2009” som offentliggjordes i juni 2009,
- med beaktande av FN:s konferens om finanskrisen och den ekonomiska krisen i världen och dess följder för utvecklingen, och FN:s generalförsamlings bekräftelse av resultatet av konferensen genom resolution 63/303 av den 9 juli 2009,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 april 2009 om att hjälpa utvecklingsländerna att hantera krisen (KOM(2009)0160),
- med beaktande av slutsatserna från rådets (allmänna frågor och yttre förbindelser) möte den 18-19 maj 2009 om att hjälpa utvecklingsländerna att hantera krisen,
- med beaktande av sin resolution av den 14 mars 2006 om den internationella valutafondens strategiska översyn¹,
- med beaktande av professor Ngaire Woods studie om det internationella gensvaret på den globala krisen och reformen av de globala finans- och stödstrukturerna²,
- med beaktande av konferensen om innovativ finansiering i Paris den 28–29 maj 2009 och den internationella konferensen om utvecklingsfinansiering i Doha den 28 november–2 december 2008.
- med beaktande av rapporten med titeln ”Impact of the Crisis on African Economies – Sustaining Growth and Poverty Reduction” av den 17 mars 2009 från den kommitté av Afrikanska finansministrar och centralbankschefer som fått i uppdrag att övervaka krisen,

---

¹ EUT C 291 E, 30.11.2006, s. 118.

² En studie som beställts av utredningsavdelningen vid Europaparlamentets generaldirektorat för EU-extern politik och som kommer att offentliggöras.

- med beaktande av frågan till kommissionen av den 3 september 2009 om effekterna av den globala finansiella och ekonomiska krisen på utvecklingsländerna och utvecklingssamarbetet (O-0088/2009 – B7-0209/2009),
- med beaktande av artiklarna 115.5 och 110.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
  1. Europaparlamentet betonar att trots att utvecklingsländerna inte förorsakade den globala finansiella och ekonomiska krisen så drabbas de oproportionerligt av den med en dramatisk nedgång i tillväxt och sysselsättning, negativa effekter på handelsbalansen och betalningsbalansen, en kraftig minskning av det privata nettokapitalinflödet och utländska direktinvesteringar, begränsad tillgång till kredit- och handelsfinansiering, minskade penningförsändelser från migranter, stora och häftiga svängningar i växelkurserna, kollapsade reserver, ökad instabilitet och fallande råvarupriser samt minskade inkomster från turism.
  2. Europaparlamentet stöder FN:s generalsekreterare Ban Ki Moons åsikt att den globala finanskrisen har gett upphov till en utvecklingskris som äventyrar och i vissa fall upphäver de med möda uppnådda framstegen när det gäller fattigdom, svält och mödra- och barnadödlighet, samt i fråga om grundskoleutbildning, jämställdhet och tillgång till rent dricksvatten och acceptabla sanitära förhållanden, vilket riskerar att medföra att millennieutvecklingsmålen, särskilt de som rör hälsa, inte kan uppnås.
  3. Europaparlamentet konstaterar med stor oro att krisen, som följer så tätt inpå de kriser som orsakades av livsmedels- och bränslepriserna, redan vållat ett omfattande mänskligt lidande och får förödande konsekvenser för de sårbara befolkningsgrupperna i de fattigaste länderna. Antalet arbetslösa förväntas öka med ytterligare 23 miljoner och andelen extremt fattiga med upp till 90 miljoner bara under 2009, livsnödvändiga läkemedelsbehandlingar för upp till 1,7 miljoner människor med hiv är i farozonen, och barnadödligheten väntas öka med mellan ytterligare 200 000 och 400 000 fall per år i genomsnitt mellan 2009 och 2015 – det år som är tidsgränsen för millennieutvecklingsmålen i utvecklingsländerna.
  4. Europaparlamentet understryker att många utvecklingsländer anser att samtliga av deras källor till utvecklingsfinansiering påverkats av krisen och att de inte kommer att kunna trygga de med möda uppnådda ekonomiska vinsterna utan omfattande stöd utifrån.
  5. Europaparlamentet uppmanar EU att vidta åtgärder för att utrota problemen med skatteparadis, skatteflykt och olaglig kapitalflykt i utvecklingsländerna och efterfrågar därför en ny bindande internationell överenskommelse som tvingar transnationella företagskoncerner att automatiskt uppge vilka vinster de gjort och vilka skatter de betalat i varje land i syfte att säkerställa insynsvänlighet med avseende på vad de betalar i varje utvecklingsland där de är verksamma.
  6. Europaparlamentet noterar G20-ledarnas erkännande av sitt kollektiva ansvar för att minska de sociala följderna av krisen för att minimera långvariga förluster för den globala potentialen, deras bekräftande av redan ingångna åtaganden om stöd och deras löften om nya resurser, inbegripet 50 000 miljoner USD för att stödja det sociala skyddet, öka handeln och skydda utvecklingen i låginkomstländerna som en del i en betydande ökning av krisstödet i utvecklingsländerna och mer resurser för socialt skydd i de fattigaste länderna.

7. Europaparlamentet välkomnar G8-ledarnas beslut från toppmötet i Aquila (Italien) i juli 2009 om att ge 20 000 miljoner USD i stöd till utveckling av landsbygden och livsmedelssäkerhet.
8. Europaparlamentet oroas över att de ekonomiska resurser som utlovats kanske inte kommer att räcka till eller inte riktas mot de fattigaste länderna eller befolkningsgrupperna samt över att resurserna kanske inte kommer att sättas in tillräckligt snabbt och på ett tillräckligt flexibelt sätt för att åstadkomma de förbättringar som krävs i utvecklingsländerna.
9. Europaparlamentet stöder G8-ledarnas begäran om att genomföra en internationell översyn av strategierna för att uppnå millennieutvecklingsmålen under 2010.
10. Europaparlamentet noterar de ökade anslagen till Internationella valutafonden och andra internationella finansiella institutioner. Parlamentet ser positivt på de reformer av Internationella valutafonden som nyligen genomförts, bland annat att tillväxtländerna får en mer framträdande roll.
11. Europaparlamentet är djupt oroat över att 82 procent av Internationella valutafondens nyligen utlånade medel enligt läget i juli 2009 hade gått till länder i Europa och att endast 1,6 procent hade gått till länder i Afrika, vilket är ett tecken på att merparten av de tillgängliga resurserna kanske håller på att tilldelas inkomststarka tillväxtmarknader och medelinkomstländer som sannolikt kommer att kunna återbetala de lån som de erhåller. Parlamentet understryker att avbrott i utvecklingsprocessen får mer destruktiva och långvariga konsekvenser för de minst utvecklade länderna på medellång sikt än för de mest utvecklade länderna, som drabbats under en begränsad krisperiod.
12. Europaparlamentet begär att de extra 6 000 miljoner USD som försäljningen av Internationella valutafondens guldreserver uppbringat snabbt sätts in som finansiering till förmånliga och flexibla villkor för de fattigaste länderna. Parlamentet noterar med stor oro att Internationella valutafonden beräknar att den endast kan täcka omkring 2 procent av låginkomstländernas behov av yttre stöd (brutto), vilket understryker behovet av att andra institutioner och givare tillhandahåller ytterligare medel och lån till förmånliga villkor.
13. Europaparlamentet beklagar att Världsbanken har lämnats att reagera på krisen i huvudsak genom sina egna befintliga resurser och instrument, trots att ett effektivt svar på krisen skulle kräva en ny och stor resurstilldelning och trots G20-ledarnas löften om att tillhandahålla resurser till socialt skydd för de fattigaste länderna, inbegripet genom investeringar för att trygga livsmedelsförsörjningen på lång sikt och genom frivilliga bilaterala bidrag till Världsbankens sårbarhetsram (Vulnerability Framework), inbegripet krisinstrumentet för infrastruktur (Infrastructure Crisis Facility) och fonden för omedelbara sociala åtgärder (Rapid Social Response Fund).
14. Europaparlamentet anser att den främsta prioriteringen helt enkelt bör vara att stödja strategier som minskar fattigdomen och som samtidigt innebär att skattebetalarnas pengar utnyttjas på bästa sätt, och som styrs av en insikt om det absoluta människovärdet hos alla människor i utvecklingsländerna.
15. Europaparlamentet anser att en rättvis handel som gynnar samtliga parter utgör en grundval för stabiliteten inom de internationella finansmarknaderna. Parlamentet

konstaterar att EU måste göra sitt för att skära ned på de stöd som snedvrider handeln och för att minska de handelshinder som är till så stor skada för utvecklingsländernas ekonomier.

16. Europaparlamentet konstaterar att kompetensflykt kan skada huvudstrukturen i vilken ekonomi som helst. Parlamentet konstaterar vidare att det finns ett allvarligt och fortgående problem i många delar av världen med att de mest kompetenta personerna, som utvecklingsländerna inte har råd att mista, flyttar utomlands. Parlamentet begär därför att det vidtas åtgärder som uppmuntrar till cirkulär migration.
17. Europaparlamentet noterar med stor oro att detta lett till att Världsbanken inte har kunnat hjälpa ett stort antal länder som drabbats särskilt hårt av krisen, men som inte uppfyller de kriterier som ställs av Internationella banken för återuppbyggnad och utveckling eller Internationella utvecklingsfonden eller villkoren för de tilldelningsmodeller som ställer krav på låntagares kreditvärdighet och goda resultat. Parlamentet anser att denna dåliga matchning i finansiering understryker grundläggande problem i Världsbankens politik, vilken minimerar riskerna för institutionen och de medlemmar som inte är i behov av lån på bekostnad av de medlemmar från utvecklingsländerna som är i behov av lån.
18. Europaparlamentet understryker att Bretton Woods-institutionernas oförmåga att möta låginkomstländernas behov i samband med hanteringen av krisen i första hand beror på att man inte lyckats genomföra reformer av dessa institutioners förvaltningar, något som borde ha gjorts för länge sedan. Reformerna behövs för att öka institutionernas betydelse, legitimitet och effektivitet samt deras lyhörddhet och förmåga att hjälpa utvecklingsländerna. Parlamentet begär att sådana reformer genomförs omedelbart.
19. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemmar att axla sitt ansvar som viktiga internationella aktörer och arbeta för att de nödvändiga reformerna av Bretton Woods-institutionerna genomförs skyndsamt samt att under tiden fylla de allvarliga luckorna i G20-gruppens, Internationella valutafondens och Världsbankens hantering av krisen genom att snabbt bevilja bistånd till utvecklingsländerna och säkerställa snabba utbetalningar till länder vars investeringar för att uppnå millennieutvecklingsmålen nu är i farozonen på grund av en extern chock, närmare bestämt en finanskris, som de inte kunde förutse och som ligger utanför deras kontroll. I samband med detta bör EU och medlemsstaterna i alla lägen beakta de högsta standarderna för kontroll och biståndseffektivitet när det handlar om användning av offentliga medel från biståndsmottagare.
20. Europaparlamentet är djupt oroat över att biståndet från vissa EU-medlemsstater sjönk i reala termer under 2008. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att skyndsamt uppfylla sina åtaganden om offentligt utvecklingsbistånd till 2010 mot bakgrund av att merparten av utvecklingsländerna har drabbats mycket allvarligt av följderna av den globala finanskrisen.
21. Europaparlamentet välkomnar EU:s planer att tidigarelägga 8 800 miljoner EUR i utvecklingsbistånd, budgetstöd och jordbruksfinansiering som omedelbar åtgärd samt förslaget om 500 miljoner EUR för att stödja sociala utgifter i utvecklingsländer genom den särskilda sårbarhets-FLEX-mekanismen för länderna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS-länderna). Parlamentet rekommenderar att budgetstödet inriktas på områdena hälsa, anständiga arbetsförhållanden och utbildning samt sociala tjänster och grön tillväxt i form av sektorsinriktat budgetstöd. Parlamentet uppmanar med kraft EU

och medlemsstaterna att uppfylla de finansiella åtagandena i EU:s handlingsplan för millennieutvecklingsmålen. Parlamentet erkänner principen om egenansvar och framhåller utvecklingsländernas egen roll när det gäller att fastställa åtgärder, strategier och utvecklingsprogram samt den gemensamma ansvarskyldigheten hos EU och dess partner att trygga utvecklingsresultaten.

22. Europaparlamentet påpekar att man upprepade gånger har begärt att Europeiska utvecklingsfonden ska ingå i gemenskapsbudgeten så att en demokratisk kontroll av fondens användningsområden kan säkerställas.
23. Europaparlamentet beklagar emellertid att frånsatt de 100 miljoner EUR som beviljats EU–Afrika-förvaltningsfonden för infrastruktur kommer allt övrigt stöd från redan befintliga åtaganden, och parlamentet begär därför att ytterligare medel anslås. Parlamentet oroas över hur kommissionen under kommande år ska kunna fylla den finansieringslucka som orsakats av det nu tidigarelagda budgetstödet.
24. Europaparlamentet framhåller att omfattningen av det officiella utvecklingsbiståndet inte räcker till för att, med den snabbhet som krävs vid kris i denna storleksordning, möta de avsevärt utökade behoven i utvecklingsländerna som krisen förorsakat, och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stå fast vid sina internationella åtaganden och fortsätta att bidra till uppnåendet av millennieutvecklingsmålen. Parlamentet uppmanar kommissionen att utan dröjsmål lägga fram nya förslag till innovativa finansieringsmekanismer.
25. Europaparlamentet betonar att samstämmigheten mellan EU:s handels-, budget-, klimat-, och utvecklingspolitik måste öka.
26. Europaparlamentet rekommenderar därför att avtalen om ekonomiskt partnerskap används som ett instrument för att möta utvecklingsbehoven genom att AVS-länderna ges en handelsfördel och genom att uppnåendet av millennieutvecklingsmålen främjas, samtidigt som AVS-länderna tillåts lämna känsliga produkter och sektorer, såsom investeringar och tjänster, utanför förhandlingarna.
27. Europaparlamentet framhåller, mot bakgrund av detta, att avtalen om ekonomiskt partnerskap måste tjäna som instrument för att främja regional integration och lyfta ekonomierna i AVS-länderna, att löftena om finansiering måste uppfyllas.
28. Europaparlamentet understryker att Europeiska investeringsbanken (EIB) måste engagera sig på ett mer aktivt och öppet sätt som en föregångare när det gäller utvecklingen av nya finansieringsmekanismer.
29. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att inta en ledande roll för att snabbt stärka dessa mekanismer, inbegripet krediter på mikro- och mesonivå, särskilt för att sårbara grupper som kvinnor och jordbrukare ska kunna erbjudas möjligheter till finansiering.
30. Europaparlamentet uppmanar EU att se till att lämpliga globala regleringsbestämmelser införs, så att man förhindrar att ytterligare en finanskris inträffar.
31. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att iaktta och uppfylla sina åtaganden om offentligt utvecklingsbistånd.

32. Europaparlamentet understryker hur viktigt det är ur utvecklingssynpunkt att politiken inom områden som ekonomi, handel, miljö och jordbruk är samstämmig, så att man förhindrar att den globala finansiella och ekonomiska krisen får ännu allvarligare konsekvenser för utvecklingsländerna.
33. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaterna, FN:s organisationer, Internationella valutafonden och Världsbanken samt till Internationella valutafondens och Världsbankens styrelseledamöter från EU:s medlemsstater, och G20-länderna.